

## Rezime Izvještaja guvernera – Februar 2017

*Ažurirano: 21.04.2017. godine*

U Izvještaju guvernera za februar 2017. godine dat je prikaz ključnih aktivnosti Centralne banke na realizaciji ciljeva i zadataka definisanih Politikom Centralne banke Crne Gore u 2017. godini i Smjericama za ostvarivanje politike Centralne banke Crne Gore u 2017. godini, na mjesečnom nivou.

Aktivnosti Centralne banke sprovedene u februaru realizovane su u skladu sa planiranim obavezama utvrđenim Programom rada Centralne banke za 2017. godinu.

Prema preliminarnim podacima Monstata, realna stopa rasta BDP-a Crne Gore na osnovu kvartalnih procjena u 2016. godini iznosi 2,5%. Rast je ostvaren u sva četiri kvartala 2016. godine u odnosu na isti period 2015. godine i to 1,1%, 2,7%, 2,4% i 3,4%, respektivno.

Cijene su u februaru 2017. godine, u odnosu na prethodni mjesec, veće za 0,1%, dok je godišnja stopa inflacije u februaru iznosila 2,5%.

U prva dva mjeseca 2017. godine u odnosu na isti period 2016. godine zabilježen je pad industrijske proizvodnje od 6,6%. Pad proizvodnje zabilježen je u sektoru prerađivačke industrije (-19,2%) i sektoru snabdijevanja električnom energijom, gasom i parom (-7,9%), dok je u sektoru vađenja ruda i kamena zabilježen rast od 151,6%. Broj dolazaka turista u kolektivnom smještaju, u prva dva mjeseca 2017. godine, veći je za 10,4%, u odnosu na isti period 2016. godine, dok je rast noćenja iznosio 6,5%. Prema podacima Monstata, u vazdušnom saobraćaju je broj prevezenih putnika u 2016. godini u odnosu na prethodnu godinu povećan za 12,9%, dok je prevoz robe povećan za 2,4%. U istom periodu povećan je broj prevezenih putnika u drumskom saobraćaju za 8%, dok je prevoz robe povećan za 10,9%. U željezničkom saobraćaju, u posmatranom periodu, prevoz putnika veći je za 3,9%, dok je prevoz robe veći za 41,2%.

U šumarstvu je za prva dva mjeseca 2017. godine proizvedeno ukupno 6.329 m<sup>3</sup> šumskih sortimenata, što je za 45% manje u odnosu na isti period prethodne godine. Prema preliminarnim podacima Monstata, građevinarstvo je u 2016. godini zabilježilo rast vrijednosti izvršenih građevinskih radova od 31,5% i rast efektivnih časova rada od 16,7% u odnosu na 2015. godinu.

Prosječan broj zaposlenih u februaru 2017. godine iznosio je 178.112 lica, što je za 0,6% više u odnosu na prethodni mjesec, a za 4,2% više u odnosu na februar 2016. godine. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u februaru 2017. godine iznosio 52.241 što predstavlja rast od 2,1% u odnosu na prethodni mjesec i rast od 22,6% u odnosu na februar 2016. godine.

Na kraju februara 2017. godine, od 82.054 pravnih lica i preduzetnika\*, njih 15.541 ili 18,9% je bilo u blokadi. U poređenju sa prethodnim mjesecom, broj blokiranih pravnih lica i preduzetnika je povećan za 0,1%, dok na godišnjem nivou bilježi rast od 3,5%. Ukupan dug po osnovu kojega je izvršeno blokiranje računa je na kraju februara 2017. godine iznosio 617,3 miliona eura, i bio je za 1% manji na mjesečnom nivou, dok je na godišnjem nivou veći za 10,8%.

Koncentracija duga na dan 28.02.2017. godine je bila relativno velika, jer se na 10 najvećih dužnika (0,06% ukupno evidentiranih dužnika) odnosilo 12,7% ukupnog duga po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa. Takođe, 50 najvećih dužnika (0,3% ukupno evidentiranih dužnika) učestvovalo je sa 35,7% u ukupnom dugu po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa.

Bilansna suma banaka je iznosila 3.774,7 miliona eura na kraju februara 2017. godine i bila je za 0,2% veća u odnosu na prethodni mjesec. U strukturi aktive agregatnog bilansa banaka dominantno mjesto zauzimaju krediti, koji su na kraju februara 2017. godine iznosili 2.433,2 miliona eura i ostvarili su rast od 0,7% u odnosu na prethodni mjesec, dok su u odnosu na februar prethodne godine bili viši za 2,4%.

U strukturi pasive, dominantno učešće od 75,2%, zauzimaju depoziti. Depoziti su u februaru 2017. godine iznosili 2.837,2 miliona eura, i manji su u odnosu na prethodni mjesec za 0,5%, dok u odnosu na februar 2016. godine bilježe rast od 8,5%. Od ukupnog iznosa depozita položenih u bankama na depozite privrede se odnosilo 925,6 miliona eura ili 32,6%. Sektor stanovništva učestvovao sa 1.549 miliona eura ili 54,6%. Ukupan kapital banaka na kraju februara 2017. godine iznosio je 498,4 miliona eura, i veći je u odnosu na prethodni mjesec za 1%, dok je za 6,5% veći u odnosu na isti period prethodne godine.

Kreditni banaka koji kasne sa naplatom (bez kamata i vremenskih razgraničenja) su u februaru iznosili 266,6 miliona eura i u odnosu na prethodni mjesec zabilježili su pad od 12,5%, dok u odnosu na februar 2016. godine bilježe pad od 23,7%. Nekvalitetni krediti (bez kamata i vremenskih razgraničenja) su na kraju februara 2017. godine iznosili 249,3 miliona eura i činili su 10,2% ukupnih kredita. U odnosu na prethodni mjesec, nekvalitetni krediti banaka zabilježili su pad od 0,7%, dok su na godišnjem nivou bili niži za 17,5%.

Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na ukupno odobrene kredite na kraju februara 2017. godine je iznosila 7,30%, i bila je manja za 0,1 p.p. u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok je u odnosu na kraj februara 2016. godine zabilježila pad od 1,12 p.p. Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na novoodobrene kredite u februaru 2017. godine je iznosila 6,88%, što predstavlja pad od 0,37 p.p. na mjesečnom nivou, odnosno pad od 1,75 p.p. u odnosu na februar 2016. godine. Prosječna ponderisana efektivna pasivna kamatna stopa je iznosila 0,91% na kraju februara 2017. godine i neznatno je niža u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok je u odnosu na kraj februara 2016. godine ostvarila pad od 0,25 p.p.

Obavezna rezerva banaka je iznosila 264,5 miliona eura na kraju februara 2017. godine, i bilježi pad od 1,4 miliona eura ili 0,5% na mjesečnom nivou, dok je u odnosu na isti period prethodne godine veća za 23,5 miliona eura ili 9,7%. Tokom februara 2017. godine sve banke su izdvajale i održavale obaveznu rezervu u propisanom iznosu. Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve, na računu obavezne rezerve u zemlji i računu Centralne banke u inostranstvu je bilo izdvojeno po 48%, dok je u državnim zapisima bilo izdvojeno 4%.

Bruto premija osiguranja je iznosila 5,2 miliona eura u februaru 2017. godine. U njenoj strukturi i dalje dominiraju premije neživotnog osiguranja (82,4%), dok se ostatak odnosi na fakturisane premije životnog osiguranja (17,6%).

U februaru 2017. godine na Montenegroberzi ostvaren je promet od 9,5 miliona eura kroz 472 transakcije. Ostvareni promet bio je za 3,3 puta veći nego u prethodnom mjesecu. Tržišna kapitalizacija na dan 28.02.2017. godine je iznosila 2.950,9 miliona eura, i na mjesečnom nivou bilježi rast od 1,7%. Berzanski indeks MONEX, čija je vrijednost na kraju februara 2017. godine bila 11.400,20 indeksnih poena, bilježi rast od 0,6% u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok je Indeks MONEXPIF iznosio 2.730,10 i zabilježio rast od 0,7% na mjesečnom nivou. Indeks MNSE10 je iznosio 969,89 indeksnih poena i bilježi rast od 3,8% u odnosu na prethodni mjesec.

Prema procjeni Ministarstva finansija, u februaru 2017. godine, fiskalni deficit Crne Gore iznosio je 17,7 miliona eura ili 0,5% godišnjeg BDP-a. Izvorni prihodi budžeta Crne Gore u februaru iznosili su 88,8 miliona eura ili 2,3% godišnjeg BDP-a, što je u odnosu na plan za februar manje za 13,1%. U odnosu na ostvarenje izvornih prihoda u februaru 2016. godine, zabilježen je pad od 7,3%. Izdaci budžeta iznosili su 106,5 miliona eura ili 2,7% godišnjeg BDP-a, što je za 17,6% niže u odnosu na plan za februar 2017. godine, a za 5,9% niže u odnosu na ostvarenje izdataka u februaru 2016. godine. Prema podacima Ministarstva finansija, na kraju septembra 2016. godine, državni dug (bruto) je iznosio 2.309,2 miliona eura ili 61,9% BDP-a. Od toga, na unutrašnji dug odnosilo se 314 miliona eura ili 8,4% BDP-a, dok se na spoljni dug odnosilo 1.995,2 miliona eura ili 53,5% BDP-a.

U cilju podsticanja i očuvanja zdravog bankarskog sistema, kontinuirano je nadgledano i analizirano stanje u bankarskom sistemu Crne Gore. Upravljanje međunarodnim rezervama vršeno je na principima likvidnosti i sigurnosti. Uspješno su izvršene i aktivnosti u vezi sa ulogom Centralne banke kao fiskalnog agenta. Raspoloživost RTGS i DNS sistema iznosila je 100% u februaru.

U februaru su sprovedene značajne aktivnosti Centralne banke vezane za ispunjenje obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Ministarstvu finansija je dostavljen akcioni plan za usaglašavanje sa pravnom tekovinom u oblasti Ekonomske i monetarne politike (poglavlje 17), a održan je i sastanak koordinatora radne grupe za pregovaračko poglavlje 17. Ostvareno je učešće na sastanku sa predstavnicima Evropske centralne banke povodom ocjene Programa ekonomskih reformi 2017–2019. Na zahtjev Ministarstva evropskih poslova, pripremljena je tabela usklađenosti Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tekućim i kapitalnim poslovima sa inostranstvom sa Direktivom br. 88/361/EEZ i Regulativom EU br. 549/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća. Ostvareno je učešće na sastanku sa predstavnikom Eurostata na temu ostvarenih i planiranih aktivnosti u procesu evropskih integracija vezanih za pregovaračko poglavlje 18 – Statistika, u dijelu zvanične statistike koju proizvodi CBCG. Održan je sastanak Odbora za implementaciju Sporazuma o saradnji na području nacionalnih računa sektora opšte države i sa njom povezanih statistika. Popunjen je upitnik na zahtjev DG ECFIN-a i *Economisti Associati*, koji sprovode srednjoročnu evaluaciju programa *Pericles 2020*.

Javnost je u skladu sa najvišim standardima transparentnosti pravovremeno informisana o aktivnostima, ciljevima i rezultatima rada CBCG, izdavanjem saopštenja i publikacija, putem veb prezentacija i nastupima u medijima. Centralna banka je nastavila da na svojoj internet stranici objavljuje podatke o pravnim licima i preduzetnicima čiji su računi blokirani u iznosu većem od 10.000 eura u neprekidnom trajanju dužem od 30 dana, u skladu sa usvojenim Zakonom o dopuni Zakona o platnom prometu.

---

***\* Treba imati u vidu da ovaj broj obuhvata i sljedeća lica: pravna lica i preduzetnika koji su brisani iz CRPS-a, a čiji računi još nijesu izbrisani iz Centralnog registra transakcionih računa, pravna lica koja ne predaju godišnje finansijske izvještaje iako su na to zakonom obavezani i pravna lica i preduzetnike koji u prethodnoj godini nijesu imali nikakvih poreskih obaveza niti plaćanja.***